

KATECHETIKAI HÍRLEVÉL

BEVEZETŐ GONDOLATOK

„Ezért tehát nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.” Róm 9,16

Új tanév, új kezdetek, új lehetőségek, új kihívások. Egy újabb tanév elején vagyunk, ahol nem a magunk emberi erejével, hanem Isten kegyelmével és az Ő Lelkével indulhatunk az úton. Az új tanév kezdetén néhány hasznos segédletet információval tartalmazó katechetikai hírlevelünket küldjük. Ebben a tanévkezdő módszertani segédletek mellett a szeptemberi aktualitásokra is szeretném fölhívni a figyelmet. A hónap végén, a teremtés hete során emlékezünk Isten kegyelmére és megtartó szeretetére. Ötleteket adunk csendes napokra, a játékosítás (gamifikáció) hittanórai lehetőségére többek között.

Emellett néhány, a hétköznapihoz kapcsolódó szakmai szempontot is szeretnék kiemelni.

1. Megújult az RPI honlapja. Továbbra is a www.refpedi.hu oldalon vagyunk elérhetők, ahol nemcsak a design új, de elérhetők az idei tanévről szóló tanmenetek, egyéb segédletek is. Ha akár a honlappal, akár a feladatbankkal, játék- és zenetárral kapcsolatosan kérdés, kérés, probléma merül fel, katechetikai ügyintézőnket érdemes keresni. László-Király Gizella elérhetősége: laszlo.kiraly.gizella@reformatus.hu Telefon: +3630-1555968
2. Szeptember 02-án Pápán megnyitottuk az új tanévet, ahol hittanos tájékoztatóra is sor került. Az ott elhangzott katechetikai szakmai információk a 2. mellékletben olvashatók. Átadásra került a Molnár Miklós díj is, amelyet az MRE Elnöksége 2023-ban Zila Péternének és Endrei Lénárdnének adományozta. Gratulálunk a díjazottaknak és áldást kívánunk az életükre és szolgálatukra!
3. Új lehetőségként, idén szeptembertől havonta egy alkalommal online hittanoktatói fórumot tartunk az Oktatási Szolgálat és az RPI munkatársainak közreműködésével. Az első alkalom időpontja: 2023. szept.11. 15.00-17.00 Témája a hittanoktató előmeneteli rendszer aktualitásai. Jelentkezni [EZEN A LINKEN](#) lehet. Kérjük, hogy e-mailben a szaszi.andrea@reformatus.hu címre jelezzék, ha van olyan téma, amiről szívesen beszélne a hittanoktatói fórum.
4. A 2023/2024-es tanévben lehetőség nyílik az OSZ alkalmazásában álló hittanoktatóknak is online módon szaktanácsadást kérni akár az általános iskolai, akár középiskolai katechézis kérdéseiben. A szaktanácsadásban az MRE hit- és erkölestan szakterületen lévő szaktanácsadói vesznek részt. A szaktanácsadói lehetőségek kidolgozása folyamatban van, aki igényli, írásban a kerezsi.anita@reformatus.hu e-mail címen jelezze a szándékát, a téma megjelölésével.
5. A szakmai munka támogatására igyekszünk folyamatosan új tartalmakat feltölteni az [RPI katechetikai műhely YouTube-csatornára!](#) Kísérjük figyelemmel!
6. Szeretettel hívogatunk az országos konferenciánkra. Idén két részben kerül rá sor. Külön, a református intézményekben dolgozó lelképásztörök számára, iskolalelkész konferenciát tartunk október 13-án a Ráday-házban, amelynek részletes programja a hírlevél 30. oldalán található. Október 14-én pedig katechéták számára tartunk országos konferenciát, amelynek programja a hírlevél 31. oldalán tekinthető meg.
7. Folyamatosan tartunk kihelyezett képzéseket a 2023. évi egyházmegyei pályázatoknak megfelelően. A helyszínekről és a témákról minden hírlevélben tájékoztatást adunk. Emellett egyházkerületi rendezvényekre is sor kerül, melyekről információink szerint írunk. A következő ilyen alkalmat a Dunamelléki Református Egyházkerület Támogató Szolgálat tartja, szeptember 8-10-én, ahol lelki elcsöndesedésre lesz lehetőség. Ha van olyan rendezvény, amelyről országosan szeretnék tájékoztatni a résztvevőket, nyugodtan írják meg nekünk a laszlo.kiraly.gizella@reformatus.hu e-mail címre.

Kegyelemmel teli, áldott tanévet kívánok az RPI munkatársai nevében!

Dr. Szászi Andrea
katechetikai igazgatóhelyettes, RPI

HÁLAADÁS ÉV ELEJÉRE

Hálaadó könyvecske imádkozáshoz, beszélgetéshez

Kezdjük azzal a tanévet, hogy átgondoljuk, hogy mi mindenért lehetünk hálásak! Segítségül terveztem egy fénymásolt lapból könnyen elkészíthető kis könyvecskét. (Lehet színesben nyomtatni vagy kiszínezni a fekete-fehér [sablon](#).) Megtalálható a Feladatbankban. [Hálaadó könyv](#) a neve. Bemutatom a könyvecske témáit és rajzait. Tehát:

Itt vannak az állatok. Mindenkinek van valami kedvence. Valódi vagy mesebeli. Ha tágítjuk kicsit a témát, akkor máris beszélgethetünk az állatokkal töltött időről, miért jó velük lenni. Hálásak lehetünk az állatokért.

Ott vannak a növények. A virágok és a fák és bokrok jó barátaink. Legtöbbjük a természetben él a hegyek, völgyek ölén. Vagy a patak partján. Egyesek betévednek az otthonunkba. Vagy akár a tanterembe is. Növekszenek, illatoznak, színeskednek. Hálásak lehetünk a növényekért.

Van életünk. Legszebb ünnep a születésnap. Az élethez annyi minden kapcsolódik. A testünk, a lelkünk, az érzéseink, a gondolataink, a képességeink. Az ünnepek legtöbbször valami ajándékot jelentenek az embernek gyermekkorában. Hálásak lehetünk az életért.

A barátok. Nélkülük az iskola üres. Az együtt szerzett élményektől értékesebbek lesznek a tanítási órák is. A barátok támogatják egymást, elszakíthatatlan láncsal kötődnek egymáshoz. És néha vitatkoznak. Nagyon kellenek a barátok. Hálásak lehetünk a barátokért.

A játék. Mindig kevés és soha nem elég. Nem nehéz hálásnak lenni érte. Mert közben nevetünk, örülünk, és az idő úgy repül, hogy észre sem vesszük. Mozgunk és fáradunk, miközben fáradhatatlanok vagyunk. Hálásak lehetünk a játékért.

A családjáért. Végül életünk legfontosabb embereiért lehetünk hálásak. A szeretetért, a gondoskodásért, az időért, minden jóért, amink van. Az otthonunkért, ahol enni, inni kapunk, ahol az álmainknak megágyaznak. A szüleinkért, testvérekért és minden felmenőért, távoli és közeli rokonokért. Hálásak lehetünk a családjádjáért.

A fekete-fehér sablonokat külön is ki lehet nyomtatni A/5-ös méretben. Ezeket a képeket használhatjuk beszélgetéshez vagy bármilyen játékhoz, feladathoz, amit kitalálunk.

Hálás évkezdetet kívánok!

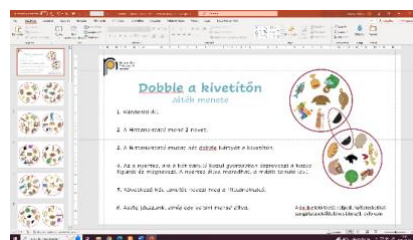
Zimányi Noémi
katechetikai szakértő, RPI

DOBBLE A KIVETÍTŐN

– Játék év elejére –

Egyetértesz az alábbi állítások egyikével?

- A hittanosaim mérsékelten kedvelik a tanév eleji ismétlést.
- A hittanosaim nem idegenkednek a digitális játékoktól.
- A hittanosaim szeretnek játszani.
- A csoportjaim között vannak olyanok, akik idősebbek, mint az 1. évfolyam.

Most, hogy megállapíthattuk, hogy legalább egy állítással egyet tudsz érteni, ajánlok egy ötletet év elejére. A hittanos **dobble** kártyákból készítettem egy kivétítve is játszható verziót. ([Innen tudod letölteni.](#)) [ITT](#) találsz videós segítséget. 1-4. évfolyam történeteinek a képeivel évfolyamonként más-más virtuális kártyacsomaggal lehet játszani. Hogyan?

1. Nyisd meg diavetítés üzemmódban az előző évhez tartozó kártyát! Például: 2-os osztály esetében az 1. évfolyam képanyagát tartalmazó ppt-t.
2. Olvassátok el a játékszabályokat az 1. diáról, és győződj meg arról, hogy mindenki érti a szabályokat!
3. Mindenki álljon fel!
4. Nevez meg két gyereket!
5. Kattints a 2. diára. Itt 2 kártya látható!
6. A 2 hittanos megnevezi azt a 2 figurát, ami közös a 2 kártyán.
7. Aki lassabban nevezi meg a kártyát, leül.
8. Nevezd meg a következő két gyereket! (Ne legyen benne az előző győztes.)
9. Kattintás a következő (3.) diára.
10. Addig ismételjük, amíg valaki nem győz.
11. A játék ismételhető.

Trükkös bonyolítás:

Tudom, hogy szeretnél ismételni is a gyerekekkel. Ebben támogatlak is, és a következőt ajánlom:

1. A figurákat úgy nevezzétek meg, hogy **kössétek a történethez**, amihez kapcsolódik.

Például:

- szivárvány Nőé történetéből,
- kosár az Ötezer ember megvendégeléséből (vagy: öt kenyér és két hal, Jézus csodatétele),
- az elveszett és megtalált bárány,
- a pásztor, aki megkereste a bárányt,
- Ádám és Éva a teremtéstörténetből,
- református templom,
- szőlő és füge, amit ettek Jézus korában.

2. Lehet plusz pontokat gyűjteni **a képekhez kapcsolódó tetszés szerinti kérdésekkel**.

Ebben az esetben nagyon fontos, hogy rövid, gyors kérdéseket tegyünk fel, amelyekkel felidézünk a történetet, de nem töri meg a játék lendületét. Érdeemes látszólag túl egyszerű eldöntendő kérdéseket feltenni, hogy gyorsan tudjanak rá válaszolni és közben ismételjünk is. A tankönyvi leckék alapján az alábbi kérdéseket tehetjük fel a fenti kártyához:

- Mikor jelent meg a szivárvány az égen? 40 nap és 40 éjjel vagy amikor Isten szövetséget kötött Nőével.
- Milyen templom tetején látható kakas? Református vagy katolikus?
- Mikor volt a kosárban 5 kenyér és 2 hal? A csoda előtt vagy a csoda után?
- Ettek Jézus idején az emberek szőlőt? Igen vagy nem?
- Ettek az emberek fűgét Jézus korában? Igen vagy nem?
- Hogy tért haza az elveszett bárány? Hazament magától vagy a pásztor kereste meg és vitte haza?
- Mit bízott Isten Ádámra és Évára? Hogy gondoskodjanak a teremtett világról vagy tereljék az elefántokat a hegy lábáig.
- Mi történt előbb: Teremtés vagy Nőé bárkát épített?

A jó válaszokért pontokat lehet gyűjteni. Itt is lényeges, hogy ez gyorsan történjen. Ezért a jó válaszokért bármilyen (apró) tárgyat lehet osztogatni, és a végén össze lehet számolni az eredményt és visszakerülni a tárgyakat. Lehet papírkorong, gémkapocs, akármí.

Van további ötleted a Dobble ppt-hez? Próbáld ki! Írd meg nekem!

Zimányi Noémi
katechetikai szakértő, RPI

ÓVODAI HÁTTÉRANYAGOK ÉS FELADATOK

Mire jó egy ilyen anyag a hétköznapiakban?

Az utóbbi tanévben négy olyan [segédanyagot tettünk közzé az RPI honlapján](#), amelyek segíthetik az óvodások és az 1-2. osztályosok közötti szolgálatunkat. Az Ábrahám elhívása, az Izsák születése, az 5000 ember megvendéglése, a virágvasárnapi bevonulás története és az Isten gondviseléséről szóló igeszakasz a Hegyi beszédből úgy állnak előttünk, hogy eljuthatunk a történetek szövegekörnyezetbe helyezésétől, a teológiai mondanivaló megértésétől olyan konkrét feladatokig, amelyeket kinyomtathatunk és a gyerekek kezébe adhatunk munkánk során.

A teológiai és valláspedagógiai szempontokat összegyűjtő háttéranyagok segítenek abban, hogy a történeteket megértsük és összefüggéseket ismerjünk fel a mondanivalójukra nézve. Az adott történetet röviden *elhelyezzük a bibliai könyvben és a Biblia egészében* is – hol a helye, mi a szerepe, miért fontos. A *kortörténeti ismeretek* elvezetnek a történetek helyszínéhez, az adott kor szokásainak, eszközhasználatának megismeréséhez. A hangsúlyos üzenetek kiemelését, alapvető fogalmak magyarázatát tartalmazza a *teológiai mondanivalót* és az ahhoz *kapcsolódó életkérdéseket* megfogalmazó rész. A felvetett életkérdések elgondolkodtatnak azon, hogy vajon a mi életünkben, személyesen számunkra mit is jelent az adott Ige üzenete, hogyan szólít meg bennünket. Amikor számunkra fontos lesz az üzenet, akkor tudunk igazán értéként tekinteni arra, amit a gyerekek számára is közvetíteni szeretnénk. A kisgyermek számára nem mindig ugyanazok az életkérdések válnak

	Teológiai hangsúlyok	Életkérdések a felnőtt szemével	Valláspedagógiai szempontok: kapcsolódás a kisgyermekhez (3-6 év)
1.	Jézus Krisztus személye Jézus egyszerre Isten és ember. Jézus a szabadító, Akit Isten küldött.	Kicsoda számomra Jézus? Hogyan gondolok Rá? Mit jelent számomra a Jézussal való kapcsolat lehetősége?	A szeretettel érkező Jézus bemutatása Az istenkép formálódása
2.	Csodák és jelek A csoda jel Jézus hatalmáról.	Ma vannak csodák? Mit tekintek az életemben csodának?	A gyermeki világkép és a csodák Bizalom a segítő Jézusban
3.	Gondoskodó szeretet Jézus gondoskodik a szükségben lévőkről. Jézus hálát ad az Atyának az ételért. Az ember is részt vehet a gondoskodó szolgálatban.	Hogyan gondolkodok a saját szükségeimről? Mit jelenthet számomra a hálaadás gyakorlása? Mi segít engem a másokról gondoskodó szolgálatomban?	Szükségletek és a gondoskodás megtapasztalása, asztalközösség, étkezési imádság szerepe A kisgyermek érzelmi fejlődése és a segítőkészség

hangsúlyossá, mint nekünk, felnőtteknek. Ezért a következő egységben **valláspedagógiai kapcsolópontokat** keresünk. Először a kisgyermekek hitfejlődésének általános jellemzőiről kapunk rövid összefoglalót, majd az adott bibliai rész üzenete és a gyermek fejlődésének, jellemzőinek összekapcsolásával mutatunk rá arra, hogyan, milyen pontokon is érhet el az üzenet a gyermekhez. E szempontokról párhuzamosan, ezeket egymás mellett látva is gondolkodhatunk, az összefoglaló táblázatok segítségével. Egy példa erre az 5000 ember megvendégelésének története kapcsán:

Miután eljutottunk a történet üzenetétől a kisgyermekek világához, még tovább haladunk a gyakorlat irányában. Az egyes történeteknek a kisgyermekekhez való kapcsolódásának lehetőségeit röviden összefoglaljuk, és ennek mentén kialakított feladatokhoz jutunk el. Történetenként 30-35 feladatot találhatunk. A feladatokat összefoglaló táblázat segíti a témához való közelítés konkrét lépéseit. A teológiai mondanivaló egy mondatban áll előttünk egy a gyermekek számára érthető bátorító üzenettel. A feldolgozást segítő kérdéseket is találunk a feladatok leírása mellett. A feladattípus megnevezésén kívül a feladat nehézségi fokát is feltüntetjük. Egy kiemelt hangsúlyhoz, mondanivalóhoz többféle feladat is tartozik. Ezt láthatjuk a következő táblázatban:

25.	Isten rólad is gondoskodik. Embereket küld, akik szeretnek téged. Kik azok, akik gondoskodnak rólad? Beszélgetsetek a képről!	Mi a válasz? képes könnyű	<ul style="list-style-type: none"> - Meg szoktad köszönni, amit a szüleidtől kapsz? - Van testvéred? Kisebb vagy nagyobb nálad? - Mit csináltok együtt nagymamával vagy nagyapával? - Melyik mesét hallottad legutóbb az óvónénitől? - Miben segít neked a dajka néni? - Hogy szólitod a szakácsnénit, aki ebédet készít az óvodában? - Tudod, hogy hívják a doktor bácsit vagy a doktor nénit? Ő hogyan segít neked? 	Teológiai mondanivaló: Istennek minden teremtménye fontos. Rólad is gondoskodik. Bátorító üzenet: Légy hálás azokért, akik szeretnek és gondoskodnak rólad!
26.	Isten rólad is gondoskodik. Embereket küld, akik szeretnek téged. Kik azok, akik gondoskodnak rólad? Rakd ki a képet a darabokból!	Puzzle nehéz		
27.	Isten rólad is gondoskodik. Embereket küld, akik szeretnek téged. Kik azok, akik gondoskodnak rólad? Rajzold magadat a virág közepére!	Mi a válasz? képes könnyű		
28.	Isten rólad is gondoskodik. Segít abban is, hogy te is gondoskodhass azokról, akiket szeretsz! Beszélgetsetek a képről!	Mi a válasz? képes átlagos	<ul style="list-style-type: none"> - Te miben segíthetsz a nagyszüleidnek? - Ha van kistestvéred, hogyan tudsz gondoskodni róla? - Van az óvodában olyan kisgyerek, akinek te segíttél? - Van kedves kisállatod? Milyen enivalót és innivalót szoktál adni neki? 	Teológiai mondanivaló: Istennek minden teremtménye fontos. Nekünk is van feladatunk a világról való gondoskodásban. Bátorító üzenet: Te is segíthetsz gondoskodni Isten kicsiny teremtményeiről és azokról, akiket szeretsz!
29.	Isten rólad is gondoskodik. Segít abban is, hogy te is gondoskodhass azokról, akiket szeretsz! Színezd ki azt, amivel te is tudsz segíteni!	Irányított színezés átlagos		
30.	Isten veled van akkor is, ha félsz valamitől. Mindig kérheted a segítségét. Beszélgetsetek a képekről!	Mi a válasz? képes átlagos	<ul style="list-style-type: none"> - Miért jó a sötét utcán megfogni anyja kezét? - Milyen érzés reggelenként elköszönni anyától vagy apától? Mit szoktál olyankor mondani nekik? 	Teológiai mondanivaló: Isten meghallgatja imádságunkat, amikor aggódunk és félünk.
31.	Isten veled van akkor is, ha félsz valamitől. Mindig kérheted a segítségét. Színezd ki a gyerekeket a képen!	Irányított színezés átlagos	<ul style="list-style-type: none"> - Vajon mit mondanak a kórházban a kislfiúnak a szülei és a testvére? - Vajon mire biztatja az apa a kislfiát? Szerinted miért nem indul el a gyerek? 	Bátorító üzenet: Isten mindig veled van és mindig fordulhatsz hozzá imádságban!

A táblázat után mindig a feladatok képei következnek, megoldókulcsokkal, gyakran színes és fekete-fehér változatban is. Ezekhez a feladatokhoz eljuthatunk az [RPI digitális feladatbankján](#) keresztül is. Ott évfolyamént az „óvoda” kategóriára kattintsunk, majd kiválaszthatjuk a bibliai könyvet vagy akár a feladat típusát is, hogy a keresett feladatot elérjük.

Lássunk néhány példát arra, hogyan használhatjuk az anyagot a gyakorlatban!

Amikor egy történetet állami óvodában több hittanfoglalkozáson, egyházi óvodában egy-két hetes tematikus egységben, vagy egy gyülekezeti csendesnapon, több napos táborban dolgozunk fel, fontos, hogy magunk előtt lássuk a céljainkat. Ugyanazt a történetet több szempontból is megközelíthetjük, ebben segít a többféle bátorító üzenet és a sok feladat. A **téma több szempontú megközelítése** nemcsak arra jó, hogy ne legyen unalmas a foglalkozás, hanem elsősorban arra, hogy így mélyülhet el igazán a gyermekben a történet. Egyik üzenet erősíti, árnyalja a másikat, megsokszorozza a kötődést, tartósabbá teszi az átélhető élményt. Nem kell sietnünk, nyugodtan elidőzhetünk egy-egy témánál, történetnél, ameddig esélyt látunk arra, hogy az még tovább érlelődhet a csoportunkban.

Ábrahám – 3. feladat
Nézd meg a képeket! Melyik házból költözött ki Ábrahám? Hova költözött később?
Beszélgetsetek az épületekről!

Vannak olyan feladatok, amelyek abban segítenek, hogy **hogyan is kezdjünk hozzá**, milyen rávezető, a gyermek életéhez kapcsolható kérdésekkel, témával indítsunk. Ábrahám elhívásának történetéhez például közelíthetünk arról a területről, hogy milyen épületeket ismernek a gyerekek, melyikhez hasonlít az ő otthonuk. A képeket kivágva az asztal közepére tehetjük, hogy a gyerekek választhassanak azok közül, és elmondhassák, milyen épület jutott nekik. Mondhatunk állításokat is a középre helyezett képekről, és megkereshetik a gyerekek azt az épületet, amelyekre illik az állításunk. Kis csoportban, ha minden képből kettőt osztunk ki, megnézhetjük, kiknek jutottak az egyforma képek, akár játszhatunk egy rövid memóriajátékot is. A játék és a beszélgetés közben felvetődnek olyan kérdések, amelyekhez már jól kapcsolódhatunk a történet elmondásával.

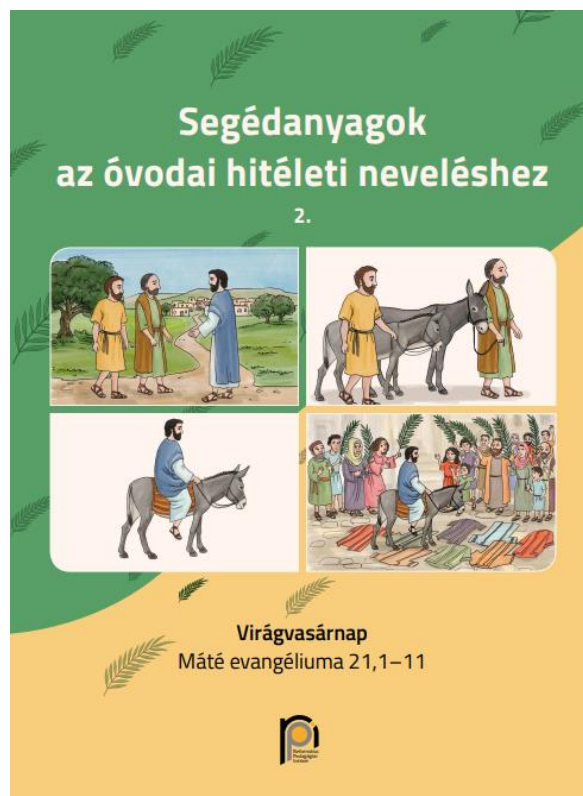
A feladatok több esetben hordozzák azt a lehetőséget, hogy a képeket kinyomtattva, laminálva **játékokat adjunk a gyerekek kezébe**, pl. memóriajátékot vagy puzzle-t. A játékokra emlékezni fognak a gyerekek, és újra és újra kéri, hogy vegyük elő azokat. Azt is megtehetjük, hogy **hazavihető ajándékként** adjuk oda a játékokat, így a családokhoz is eljuthat, mivel is foglalkoztunk, otthon is előkerülhet a téma. Ha gondot okoz az ajándék színes nyomtatása, fekete-fehérben is adhatjuk, a gyerekre bízva a tetszés szerinti színezést. Alkalmas lehet egy ilyen ajándék akkor, amikor iskoláinkban fogadjuk az érdeklődő óvodás gyermekeket és ízelítőt szeretnénk nyújtani a hitre nevelés területéről. Jó szolgálatot tettek ezek a feladatok akkor is, amikor egy állami óvoda őszi családi napján a „hittanos kuckó” csalogató eszközei voltak.

Minden témánál találunk az anyagban **tematikus képeket**. Ezek a képek segíthetik a történetek bemutatását, felelevenítését.

Egy-egy biztató üzenettel, Igével kiegészítve használhatjuk a színes képeket **faliújságok lelki tartalmának gazdagítására** is. Az Isten gondviselésére utaló képek újév idején segíthetnek abban, hogy arra irányítsuk a figyelmet, hogy mi az évet Isten előtti megállással, hálaadással kezdjük, és nem csupán a szerencsében bízva.

Áldott készülődést, örömteli találkozást kívánok mindannyiunknak Isten Igéjével és a gyermekekkel egyaránt!

Pluhár Gáborné Szűcs Enikő
katechetikai szakértő, RPI

TEREMTÉSVÉDELEM EGY KICSIT MÁSKÉPP

„És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó.” (1Móz 1,31)

Ezt olvassuk a Szentírás elején. Isten gyönyörködik művében.

A teremtett világ szépségét mi is észrevesszük, megcsodáljuk kirándulások, utazások, nyaralások alkalmával. Különböző posztokban és megosztott fotókon meg is jelenek a csodálatos képződmények, a magas hegyek, vagy éppen a színes virágok, esetleg valamilyen tengerpart vagy éppen sokunk kedvence a balatoni naplemente.

Bizonyára diákjainknak is megvannak a kedvelt nyári helyei, amelyek közelében feltöltődnek, megnyugsznak, kikapcsolódnak vagy sportolnak.

A tanév kezdetéhez hozzátartozik, hogy a tanulók beszélnek, mesélnek nyári élményeikről. Visszatekintenek, és megemlékeznek azokról az eseményekről, amelyeket átéltek a nyár folyamán. Kifejezhetik örömeiket és hálájukat is.

STORY TIME

Jó, hogyha teret adunk a hittanórákon a nyári élménybeszámolóknak. A pedagógiában is ismert kifejezés a *Story time*, a történet ideje. Amikor meghallgatjuk egymás történetét, beszámolóját. Időt adunk egy-egy személyes megosztásra. Ilyenkor odafigyelünk a beszélőre és közben elképzeljük, vagy fotók segítségével megnézzük a nyáron felkeresett helyeket. A személyes történetek fontosak a

megismeréshez. Közös pontokat is találhatunk a hittansoportban, hiszen elképzelhető, hogy ugyanazt a helyet preferálták a tanulók csak más-más időpontban. Lehet beszélgetni arról is, hogy miért éppen oda utaztak, és mi tetszett nekik azon a helyen.

A teremtés hete programsorozat szeptember végén lesz. A téma kapcsán hittanórákon is szóba kerül a teremtésvédelem, a fenntarthatóság vagy éppen a környezetünkről való gondoskodás.

Mivel kezdjük?

Hogyan tanítsuk diákjainkat arra, hogy megbecsüljék a teremtett világot?

1. Az első feladat mindenképpen az attitűdformálás. A teremtett világhoz való hozzáállásunk alakítása.

Annak tudatosítása, hogy mindaz, ami körülvesz minket nem magától van, hanem egy alkotás „eredménye”. Az Alkotót dicséri a teremtett világ szépsége. Úgy tanítjuk, hogy Istent fel lehet ismerni a természet jelenségei által (általános kijelentés).

A nyári élménybeszámolókat összekapcsolhatjuk az istenkeresés, Istenre találás témájával.

- Hol érzed magad közel Istenhez?
- Vannak-e kedvelt helyek, helyszínek, ahol jó imádkozni?
- Miben tapasztaltad meg az utazás során Isten jelenlétét, vezetését?

2. A második feladat már a tennivalókról szól, hiszen nemcsak lakói és „élvezői”, hanem formálói is vagyunk Isten által teremtett világunknak. Erre biztat minket a Szentírás.

„Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.” (Róm 8,19)

Különböző direkt vagy indirekt teremtésvédelmi projektekbe is bekapcsolódhatunk akár a hittan csoporttal is. Jó út lehet egy közös iskolakert építése és gondozása az intézmény területén, vagy egy tanösvény, fűvész kert kialakítása bibliai növények telepítésével.

Ötletelhet együtt a csoport, hogy miben tudják legjobban kifejezni természet szeretetüket. Lehet közös kirándulásokat, csendeshétvégét is szervezni tanév elején, amikor talán még nincs akkora terhelés.

De már az is segíti a környezettudatosság kialakítását, fenntartását, ha megbeszélés szerint mindenki egy meghatározott napon biciklivel vagy tömegközlekedéssel érkezik az iskolába, autó helyett, és (amennyiben lehet) szabadban tartják meg a hittanórát.

A református teremtésvédelemben élen jár az ökögyülekezeti mozgalom, amely elkötelezett a teremtett világ iránti felelősségvállalásban és számos környezettudatos programot indított gyülekezetekben és intézményekben. Érdeemes ellátogatni az oldalra. Az ökögyülekezet linkje: <http://okogyulekezet.hu/> Fontos, hogy általában szeptemberben frissülnek a tartalmak az aktuális programokról való tájékoztatás akkor lesz elérhető.

A TEREMTETT VILÁG ÉS ÉN

A teremtésvédelem, úgy gondolom, összevonható még az egészségre nevelés, illetve az egészséges életmód témájával is, hiszen az életünk is része a teremtésnek.

Feladatunk többek között, hogy saját testükre és lelkükre is gondot fordítsunk.

- Mitől leszek/maradok egészséges testileg-lelkileg? Kérdés kapcsán kérhetünk beszámolókat, írásokat, amelyben kifejthetik a tanulók gondolataikat, hogy mit tesznek, vagy mit kellene tenniük az egészségükért.

Tipp: Készítsünk közös tervet, vállaljunk együtt kihívásokat egy mozgásban gazdagabb életmód kialakítására! Adjuk frappáns címet a projektünknek! A lényeg, hogy új és egészséges szokásokat alakítsunk ki. Például kevesebb képernyőidő, több szabadban töltött óra. Minden befejezett projekt után beszéljük át a tapasztalatokat, kérjünk reflexiókat tanulóinktól, hogy milyen változást vettek észre!

Csóri-Czinkos Gergő
katechetikai szakértő, RPI

ONLINE VERSENYEK MARGÓJÁRA

2021-ben református hittan szaktanácsadóként megfogalmazódott bennem, hogy az ünnepeinkkel kapcsolatban hiánypótló lenne egy olyan verseny megrendezése, amely missziói feladatot tölt be és ilyen módon is közelebb vihetnénk Istenhez a gyermekeket. Az iskolánkban dolgozó szaktanácsadó kolléganőmnek felvettem a lehetőséget és ő szívesen csatlakozott ehhez a kezdeményezéshez. A versennyel a hittanoktató kollégák és legfőképp a gyerekek ünnepi felkészüléséhez szeretnénk hozzájárulni egy kis elmélyüléssel, együtt gondolkodással érdekes szövegeken, feladatokon keresztül. Hívjuk őket, hogy tartsanak velünk ebben a kalandban és keressék meg, olvassák el a versenykiírásban található linkeket, szövegeket. Ha érdekesnek találják őket, akkor jelentkezzenek a versenyünkre, és nézzük meg, ki tud többet az ünnepekről.

Minden alkalommal a 3-4. osztályosok köréből 2 fős csapatok jelentkezését várjuk református intézményekből. A Redmenta felületére tervezzük a versenyt online formában és nevezési díjat nem kérünk, hogy minél szélesebb körben tudjanak csatlakozni a kezdeményezésünkhöz. Az összes feladattípust elkészítjük az adott ünnep témájához és a kiadott szépirodalmi szöveghez kapcsolódóan. Így van

köztük „Feleletválasztós” (egy jó válasz), „Feleletválasztós” (több jó válasz), „Igaz-hamis”, „Kifejtős”, „Rövid válasz”, „Párosítás”, „Halmazba rendezés”, „Sorrendbe rendezés” típusú feladat. A verseny linkjét elküldjük a nevezőknek, amelyre a megmérettetés napján 11 órától 14 óráig bármikor belépve a felületen 30 perc áll a versenyzők rendelkezésére a feladatok megoldására. Folyamatos kapcsolattartásban vagyunk a felkészítő kollégákkal.

Idén tavasszal március 31-én rendeztük meg az „*Eljött a szép húsvét reggele, Feltámadásunk édes ünnepe.*” – avagy *Ki tud többet a húsvétról?* elnevezésű országos online versenyt.

Mindenképpen szeretnénk volna a húsvéti történetet az ajánlott szövegek közé betenni, ezért a Bibliából a Lukács evangéliuma 23,32–56 és 24,1–49 szakaszait is elolvasásra kínáltuk. Egy szépirodalmi szöveg is felkerült a listára: Döbrentey Ildikó: Húsvéti mese című műve. A könyvek közé pedig olyanok kerültek, amelyek kapcsolódó népszokásokat, jelképeket mutatják be:

a húsvéhoz

Kósa László – Szemerkenyi Ágnes: Apáról fiúra – Néprajzi kalauz (Móra Könyvkiadó), Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások (Mezőgazda Kiadó)

2023. május 26-án rendezték meg a „Szentlélek, végy körül bennünket, Szenteld meg szívünket!” –

avagy *Ki tud többet a pünkösdről?* elnevezésű országos versenyt.

A Bibliából Az apostolok cselekedetei 1. és 2. fejezetet kínáltuk elolvasásra. Egy szépirodalmi szöveg is került a versenykiírásba: Benedek Elek: A szegény ember királysága című meséje, illetve az előzőekben említett népszokásokkal kapcsolatos könyvek.

Idén a két versenyünkön 64 gyermek mélyült el az ünnepekkel kapcsolatos bibliai és szépirodalmi szövegekben, valamint a népszokások világában az ország egész területéről. Nagy örömünkre felvidéki gyerekek is részt vettek a megmérettetésen. Az egész verseny alatt éreztük a református intézményekből jelentkező felkészítő kollégák pozitív hozzáállását, a telefonbeszélgetések alatt a kedves légkört. A visszajelzések azt erősítették meg bennünk, hogy hagyományt teremtettünk az ünnepekhez kapcsolódó versenyek által és ilyen módon is közelebb vihetünk másokat az Urunkhoz. December elején a karácsonyi ünnepkörrel kapcsolatban tervezünk versenyt, amelyre szeretettel várjuk az ilyen módon ünnepelni vágyókat!

Fehérné Szóráth Márta

szaktanácsadó, RPI

JÁTÉKOSÍTÁS A HITTANÓRÁN

A tavalyi tanév során megismerkedtem egy számomra új tanítási módszerrel: a „játékosítással” (gamifikáció). Kidolgoztam egy saját verziót a hittanóraira adaptálva.

De mi is az a játékosítás? Valószínűleg mindnyájan részt vettünk már hasonlóban – akár tudunkon kívül is. Amikor a Pennyben, Sparban vagy egy benzinkútnál pontokat gyűjtünk, hogy ajándékot vehessünk át, akkor az üzlet játékosításában vettünk részt. A bennünk lévő gyermek előbújik: örül, ha gyűjtögethet és jutalmat kap.

Az oktatásban is fel lehet használni ezt a módszert: így a gyermekek észrevétlenül, játék közben, jókedvűen tanulnak. Ennek során egyes játékmechanizmusokat (például pontok megszerzésének lehetőségét, szintlépéseket) építhetünk be annak érdekében, hogy a tanulási folyamat érdekesebb, motiválóbb és eredményesebb legyen.

„A pontrendszerek egyik nagy előnye az, hogy elsősorban a fejlődésre, illetve a felhalmozásra és a gyűjtögetésre fókuszálnak. Ameddig a hagyományos, jegy alapú értékelés átlagokat számít (az év során összegyűjtött eredményekből), addig a pontok a fentiek miatt lehetőséget adnak a gyarapodás és a haladás érzetének átélésére, valamint e gyarapodás és haladás vizualizációjára. Egy ilyen

környezetben a diák egy rosszabb jegy után nem azt fogja szem előtt tartani, hogy kudarcot vallott, hanem azt, hogy – ugyan kisebb mértékben, de – még így is közelebb került a következő szinthez.” (Fromann, R. – Damsa, A.: A gamifikáció /játékosítás/ motivációs eszköztára az oktatásban. Új Pedagógiai Szemle, 2016/3-4. p. 76.)

Hittanórán ennek különösen is nagy jelentősége van: érezzük mindnyájan, hogy a hitet nem lehet osztályozni, a számonkérésnek, előre haladásnak ez a módja sokkal barátságosabb, testhezállóbb, mint a dolgozatírás. Ugyanakkor az sem helyes, ha a semmire adunk ötöst, hisz akkor a gyermekek nem veszik komolyan a tárgyat.

A gamifikáció lassan már egy tudományággá növi ki magát számítógépes programokkal; én egy egyszerűsített, manuális módot választottam.

3-8. osztályosoknál vezettem be a módszert. Pontokat gyűjteni a következő dolgokra lehetett: órai munka, házi feladat, órai magatartás és legfontosabbként az otthon elkészítendő projekt.

A tanévet négy részre osztottam a 4 témakör szerint. Minden ilyen egység elején kiosztottam egy kis négyzethálós lapra rajzolt képet a témához illően (templom, jászol, kereszt, pünkösdi láng), ezt színezték a gyerekek két hónapig. Minden tevékenységnek megvolt a maga színe: piros – házi feladat, zöld – órai munka stb. A témakör végére betelhetett a lapocska, a kiszínezett négyzetek száma szerint pedig vásárolhattak a gyerekek a „hittanboltban”.

A projekt a módszer legfontosabb része: a gyerekek vállalnak egy otthon elkészítendő feladatot, melyet a megfelelő időben, amikor a témához érünk, bemutatnak. Lássunk egy példát a vállalható feladatokra:

3. osztály, 3. témakör: Jézus Krisztus megszabadít

15. lecke: kapernaumi béna

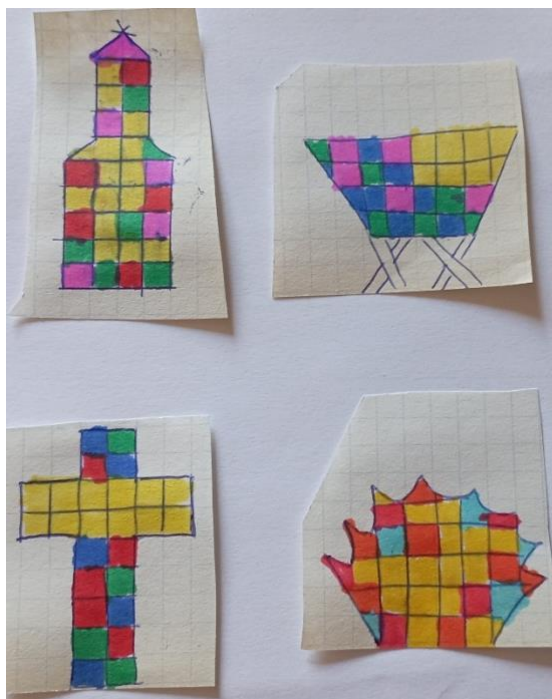
- lego- vagy gyurmamakett készítése a történethez
- fogalmazás:
  - amikor beteg voltam...
  - beteg a családukban
  - idős rokon a családukban
- 39. o.: egészség-kör rajzolása a magad életéről

16. lecke: Jairus lánya, veszteségeink

- rajz és/vagy fogalmazás: amikor nagyon szomorú voltam...

17. lecke: Zákheus, változni Istennel

- ppt készítése: Kik voltak a vámszedők?
- pénzzel, gazdagsággal kapcsolatos szólásmondások gyűjtése magyarázattal
- fogalmazás és/vagy rajz: ebben szeretnék változni

18. lecke: Értékesek vagyunk:

- a gyermek a nevének betűit lerajzolja „hurka”-betűkkel egy lapra és belerajzolja a betűkbe, amit szívesen csinál, amiben tehetséges

19. lecke: Aranyszabály Mt 25,34–36

- rajz vagy fogalmazás: „amikor kiközösítettek, de valaki mellém állt”
- „valaki egyedül volt, de én törődtem vele”
- csoportos feladat: egy jelenet mai szituációról, melyben valakik összevesznek, majd sikerül kibékülniük (legjobb, ha erről videó készül, hogy máshol is le lehessen vetíteni)

20. lecke: A farizeus és a vámszedő

- fogalmazás: „amikor rosszat tettem, de őszintén megbántam”
- bűnbánó ima és rajz
- a 15-20. énekek közül bármelyik eléneklése fejből, vagy hangszeres előadás
- Nagyobbaktól már lehet kérni ppt, prezi, videó készítését különböző, a leckékhez kapcsolódó történelmi, földrajzi, természetismereti, kultúrtörténeti témákban.

A módszer előnyei:

- A gyermekek szívesen készítettek otthon szép feladatokat, és örömet jelent számukra bemutatni azt a társaiknak. A makettekől és rajzokból egy iskolában még kiállítást is rendeztem, mások is megtekinthették a hittanosok munkáit.
- Színesedtek az óráim, nem mindig én „szerepeltem”.
- A tanulók kompetenciái fejlődtek: volt, aki a feladat kedvéért tanulta meg a ppt-készítést.
- A gyerekek választhattak feladatot, olyan munkát készíthettek, amiből ők jók. Az értékeléshez nem kellett dolgozatot íratnom, mégis komoly munka állt a jegyek mögött. Ez növeli a tantárgy értékét a gyermekek szemében.

A módszer hátrányai:

- Amikor küldik a gyerekek a munkákat, sokat kell vele otthon foglalkoznom: elolvasom, válaszolok nekik, hogy mit javítsanak.
- A lusta gyerekeket sokat kellett noszogatni, mire elkészítették a munkájukat. Felső tagozaton előfordult, hogy egyest kellett adnom, ha valaki végképp nem készítette el a projektet.

Összességében sok örömet jelentett nekem és a tanítványaimnak is a játékosítás: kreativitásra ösztönzött, motiváltak voltak a gyerekek és örültek az apró ajándékoknak is.

Létezik egy csoport, ahová csatlakozni lehet: **„Gamification a magyar oktatásban”**, illetve én is szívesen válaszolok kérdésekre, ha tudok.

Loránt Anikó

hittanoktató

„LEGYEN GONDOD ÖNMAGADRA...” – A LELKI EGÉSZSÉG NYOMÁBAN

A Tatai Református Gimnázium 2023. április 5-én megtartott csendesnapjának szervezése, lebonyolítása, programjai

Bevezetés

Egy konkrét csendesnap megszervezése és lebonyolítása kapcsán talán rögtön azt várná az olvasó, hogy programtábla, előadók elérhetőségei, címek szerepeljenek itt. Én mégsem ezzel kezdem, hanem egy rövid bevezetéssel, ami nem csupán azt a célt szolgálja, hogy a csendesnapjaink formája érthető legyen, hanem azt is, hogy az olvasó lehetőséget kapjon átgondolni a saját intézményének csendesnapjait, annak megvalósítási formáit, céljait. Ennek lehet, hogy az lesz az eredménye, hogy minden pontosan úgy jó, ahogy van és akkor az írásom csupán megerősítette ebben, de az is lehet, hogy arra jut, hogy van olyan pont, amit lehetne csiszolni, formálni, alakítani még, hogy céljának jobban megfeleljen. Ezzel sincs semmi baj, hiszen mástól tanulni vagy más által inspirálódni egyáltalán nem szégyen. Sőt, ne felejtjük el, tulajdonképpen egy közös célért küzdünk mindannyian, amikor csendesnapokat szervezünk: Krisztushoz, önmagukhoz és egymáshoz közelebb segíteni a diákjainkat. Ennek a formái ugyan nagyon különbözőek lehetnek, de éppen ezért érdemes figyelni, ki hogy csinálja, és aztán azt az adott körülményekhez igazítva akár használni, alkalmazni.

Csendesnapot szervezni ugyanis nem egyszerű. Magam is minden évben megküzdök számos pontjával és mindig azzal zárom az aktuális napot, hogy összeírom a javítani és csiszolgatni valókat. Viszont feladni sem érdemes, hiszen egy csendesnap számos lehetőséggel bír és hosszú távú hatásai is vannak mind a diákjaink személyes életében, mind iskolai jelenlétükben, de még a tanulásban is. Ez a cikk most nem ad lehetőséget ezek bővebb kifejtésére, de emlékeztet bennünket arra, hogy miért állunk neki évről évre egy ilyen lelki nap megszervezésének.

A tatai modell

Tatán évekkal ezelőtt egy hosszabb folyamat során alakult ki a tavaszi csendesnapunk struktúrája. A kialakítás éve alatt figyelembe vettem a csendesnap lehetséges **céljait, a diákok igényeit, a körülményeinket és lehetőségeinket.**

A csendesnapunk programjai, előadói jó részt minden évben változnak, de **a nap célja** állandó. Hitben erősíteni és emelni, lelkiekben tanítani, támogatni, segíteni a hozzánk járó fiatalokat. Ennek a célnak a mentén kezdődik el a szervezés is és gondolom végig, hogy a diákoknak milyen aktuális kérdései, problémái, nehézségei vannak. Nagyon fontos

Csendesnap
A LELKI EGÉSZSÉG
NYOMÁBAN

Gimnázium:
11.30 - 13.00 Választható programok:

- Ráckeresztúri Drogtérapiás Otthon - kliensek
- A boldogság nyomában - Kovács Róbert
- Webes önképünk - FÉK
- Rómeó és Júlia a 21. században - FÉK
- Alkotás, egyensúly, harmónia - Palástiné Viczena Katalin
- Játszunk! - Nagy Péterné Mónika
- Legyünk jó barátok! - Farkas Balázs
- Újratervezés, kisfilm - Balogh Horváth Mariann
- Feltámadás változatok - Gálné Bagdán Eszter és Pirik Martina
- Úton vagyunk - Geiszelhardt Zsófia
- Mi lett a fiúval? drámás játék - Zimányi Noémi
- Adni, menni, tenni - Magyar Református Szeretetszolgálat az önkéntességről

szempont, hogy a **csendesnap a diákokért és a diákoknak van**. Ezért is veszem figyelembe a **tanulók igényeit**, ami nem csupán a nap struktúráját határozza meg, hanem a témát és az előadókat is. Minden évben visszajelzést kérek tőlük a csendesnap után, így már látom, hogy mi az, ami „átmegy”, ami működik, esetleg mi az, ami akadályozza, hogy minőségi módon tudjanak részt venni a napon. Egy nagyon egyszerű példát hadd hozzak erre. Reggel 8 órakor kezdődik el a napunk. Ha az első blokk másfél óra, akkor aki nem reggelizett otthon, 45 perc után már csak arra tud figyelni, hogy korog a gyomra. A legjobb előadó sem tudja lekötni. De azt is visszajelezték, hogy a templompadban nagyon kényelmetlen ilyen hosszan ülni és egy idő után már csak arra törekszenek, hogy valahogy

kibirják az ülést. Ezek a visszajelzések segítettek abban, hogy figyeljek a szünetekre, a nap diákbarát beosztására. További szempont, ami meghatározó nálunk, a teljes iskolai közösség építése. Mind az iskola vezetése, mind a pedagógusai, de a hozzánk érkező diákok is intézményünk erősségének, pozitívumának tartják a jó iskolai közösséget. Ezért a csendesnapjaink szervezésekor az első blokk közös, minden évfolyam részt vesz rajta. Ez már egy olyan **körülmény**, ami mind a programok kitalálásánál, mind a megvalósításánál nagyon is meghatározó. De ilyen körülmény az is, hogy vannak hat évfolyamos osztályaink, akik a fiatalabbakat képviselik. Éppen ezért figyelnem kell arra, hogy minden korosztály számára érthető és befogadható legyen az alkalom. Végül pedig a csendesnapunkra hatással van az is, hogy mire van **lehetőségünk**. Itt nem csupán az anyagiakra gondolok, hanem a különböző programok megvalósításának helyszíneire is. Itt Tatán számításba kell vennem, hogy a teljes iskola csak a templomban tud együtt lenni. Ez a helyszín sok mindent meghatároz. Koncerteknél a hangosítás megoldása, a prezentációk, videók használatánál a kivetítés, mozgásnál az úrasztal adta lehetőségek olyan körülmények, amikkel számolnom kell. De az anyagiak is sok mindent eldöntenek. Igyekszem minden évben pályázat útján anyagi erőforráshoz jutni a programjaink megvalósításához. A 2023-as csendesnapunk lebonyolítása sok év után az első olyan, amihez nem volt pályázat. Ebben az esetben a gimnázium vezetőjével egyeztettem, hogy mekkora összegből gazdálkodhatok, mire futja. Végül pedig az sem utolsó szempont figyelembe venni, hogy kik azok és hányan vannak, akik a szervezésben és a lebonyolításban segíteni tudnak. Nálunk a szervezésben a két vallástanár-lelkész kollegám, igazgatóhelyettesünk és iskolatitkárunk segít, a lebonyolításban pedig önkéntes alapon jelentkezés útján a pedagógusok.

A csendesnap előkészítése – téma kitalálása

Mivel a tavaszi csendesnap mindig a tavaszi szünet előtti utolsó tanítási napon van, a dátum rögzített. Innen számolom vissza mindig a szervezési feladatokat. Az első és legfontosabb, a témának a kitalálása. Ennek elég tágnak kell lennie ahhoz, hogy azt a sokféle célt és igényt, amit kijelöltünk, elbírja. Többnyire figyelem a diákokat, igyekszem észrevenni a visszatérő problémákat a beszélgetésekben és a lelkigondozásban, hallgatom a tanárokat a tanulókkal kapcsolatos nehézségek kapcsán, egyeztetek vallástanár kollegáimmal, de olyan is előfordult, hogy az egyik hittanórán egy 11. osztályos csoporttal ötletbörzét csináltunk, hogy miről szeretnének hallani. Sokat segít a téma kijelölésében az előző évi csendesnap visszajelzése is a diákok részéről, ahol szintén kérem, hogy írjanak javaslatokat, hogy miről szeretnének hallani. A felsoroltakból aztán szépen körvonalazódik, hogy mik az aktuális kérdések, problémák és mik azok, amik évről évre visszatérőek, hiszen a korosztályi sajátosságokból adódóan bizonyos témák (párkapcsolat, barátság, függőségek, hit, család, nemi identitás, önismeret) mindig aktuálisak. Ezek mentén lett kiválasztva a lelki egészség témája a 2023-as csendesnapunkhoz. Itt nem csupán az volt a cél, hogy konkrét témák kapcsán konkrét segítséget adjunk a diákjainknak, hanem az is, hogy szocializáljuk őket a lelki egészségük ápolására, annak gondozására. A téma kapcsán a közös blokkban az Istennel megélt kapcsolat, a hit erősítése volt a cél mint, ami a legfőbb lelki egészségőrző. A nap második részében a választható programok már konkrét témákat is jelöltek, ami a lelki egészséghez tartozik.

Előadók, programok választása

Az első és legkorábbi feladat a főelőadónk megtalálása és felkérése. Ha már a nap témája megvan, akkor igyekszem egy olyan előadást és előadót találni, aki minden helyi körülménynek eleget tud tenni. Lelkiségeben és hitében helyén van, érti a diákok nyelvét, tud szólni több korosztályhoz. Idén Csomós Józsefre, a TIREK-IFI lelkipásztorára esett a választásom, aki nem először járt nálunk. Késő ősszel, több mint fél évvel a csendesnapunk előtt egyeztettem időpontot és témát vele. Az előadásának a címe: Kép-telenség (A fiatalok kiégés okai és megelőzésének lehetőségei a Biblia tükrében). Fontos része a közös blokkunknak az éneklés, dicsőítés. Minden évben, vagy a diákjaink által szervezett csapattal vagy meghívott vendégekkel, előadókkal szervezem ezt a részt. Idén a Lévay József Református Gimnázium dicsőítő csapatát hívtam meg egy időben a főelőadónkkal.

Idén kiemelt fontosságot tulajdonítottam a megélt hitnek, annak a magán és szakmai életre gyakorolt hatására. Ezért meghívtam a gyülekezetünkől három vendéget, akik bizonyosságot tettek arról, hogy egyáltalán hol kerültek kapcsolatban Istennel, a megtérésük milyen hatással volt a magán és szakmai életükre és hol tartanak most.

A választható rész programjainak összeállítása csak ezt követően történik. Van néhány nagyon kedves, már évek óta „bejártott” szakember, akikkel szeretek együtt dolgozni. Ők képezik minden évben a választható programok alapját. Először velük veszem fel a kapcsolatot és ha már rögzítettem az általuk hozott programot, akkor kezdek el keresgélni még a témához kapcsolódó lehetőségeket. Ez a legnehezebb része a szervezésnek, hiszen egy addig ismeretlen szervezetet, előadót, programfelelőst behívni, mindig nagy kockázat. Ezért is fontos szem előtt tartani mindvégig, hogy kikhez hívunk vendégeket. A középiskolás korosztállyal hangot találni nem könnyű, de meg kell tenni, mert szükségük van rá.

Mivel idén a mentális egészség volt a témánk, magam is utána olvastam mi minden tartozik ebbe bele. Van a lelki egészség megőrzésének preventív része. Ide terveztem a kézműves alkotó részt, a filmnézést, a játék programot, a drámapedagógiai foglalkozást és a Magyar Református Szeretetszolgálat interaktív alkalmát. Mindegyik egy rövid, a lelki egészséghez kapcsolódó bevezetéssel kezdődött. A többi program már inkább a lelki egészség javítását szolgálta. Ide tartozik a drogrehabilitációs intézet vendégeinek előadása, bizonyágtétele, a keresztyén pszichoterapeuta szakember boldogság témájában hozott csoport foglalkozása, a magyar költészet és próza különböző műveinek szintén interaktív feldolgozása, a párkapcsolat, a barátság és a webes önkép kérdése is. Ennek a választható blokknak februárra állt össze a programja. A meghívottakkal az első körös egyeztetés megtörtént, táblázatba vezettem, hogy ki mivel készül, milyen eszköz szükséglete van, hány fős csoporttal szeretne együtt dolgozni, melyik korosztályt várja az alkalomra és milyen anyagi igénye van. Ezeknek fényében kijelölöm a helyszíneket, felmérem, hogy mihez, mennyi segítségre van szükségem és egyeztetek a szervezésben segítőkkel.

Szervezési, gyakorlati feladatok a teljesség igénye nélkül...

Miután a program összeállt, a csendesnaptól számolom vissza szervezési feladatokat. Több éves tapasztalatom, hogy nem elég összeállítani egy jó csendesnapot, **a diákokat is fel kell készíteni a napra.** Ezért az alkalom előtti két hétben szóban többször is hirdetjük nemcsak a programokat, hanem azt is újra és újra elmagyarázzuk, mi a célja a napnak, hogyan vehetnek hatékonyan részt benne. Igyekszünk megértetni velük, hogy a maguk felelőssége is, hogy a nap végén hogyan mennek el.

A csendesnap előtt szintén két héttel elkészítem a csendesnap összesített és a választható programok egyéni plakátját és ezeket egy héttel előbb kihelyezem az iskola számos pontján. A hitoktatókkal egyeztetek és hittanórán elmondjuk részletesen is, hogy melyik program cím mit takar, mivel fognak találkozni, ha azt választják. Itt is a cél a diákok tudatos döntése, aktív részvétele saját lelki egészségük erősítésében.

Néhány nappal a csendesnap előtt kihelyezem egy a diákok által jól megközelíthető helyre a választható programok plakátját és alá a jelentkezési íveket, amin olvashatják a korosztályi és létszám meghatározást is. Maguk iratkoznak fel nevük és osztályuk megadásával a választott alkalomra.

A diákok mellett a szervezésben segítőkkel is egyeztetek (vallástanár-lelkészek, informatikus, hangosító, iskolatitkár, gazdasági asszisztens, pedagógusok). Nagyon fontos a csendesnap hatékonysága szempontjából az osztályfőnökök tájékoztatása mindenről. Ők komoly segítői tudnak lenni a diákok összefogásának, tájékoztatásának.

Végül, de nem utolsósorban a teljes szervezést, a programok kitalálását és aztán a lebonyolítását végig kell kísérje az imádság. **Nem lehet csendesnapot szervezni Isten bevonása nélkül.** Kell az Ő Lelkének vezetése a programok összeállításánál, a segítsége a szervezés számos pontján, az áldása minden emberi szándékra. Nekem mint szervezőnek a csendesnap legnagyobb ajándéka és jutalma, hogy megélem, amint Isten ötleteket és erőt ad, lendületben tart, sokféle formában segíti a munkámat és erőfeszitésemet. Sokszor tapasztaltam meg olyan mennyei segítséget is, ami nélkül a csendesnap nem is sikerülhetett volna. Így aztán Isten bevonása az első pillanatoktól kezdve, nem is lehet kérdés.

Nélküle egy csendesnap csupán izzadság szagú emberi erőlködés és kínlódás.

A csendesnap lebonyolítása és kiértékelése

Ha a szervezésben eljutottunk fentiekig és megfelelő volt minden előkészítés, a csendesnap levezetése már a könnyebb feladatok közé tartozik. Szükség van valakire, aki felvezeti a soron következő programokat, bemutatja az előadót, tájékoztatja a diákokat minden fontos tudnivalóról. Nálunk ezeket a feladatokat én végzem. Arra is törekszem, hogy minden időpontot tartsunk be. Az a tapasztalatom, hogy a diákok ezt azzal „hálálják meg”, hogy pontosan érkeznek meg minden szünet után.

A csendesnapunkon kicsit korábban fejeződnek be a programok az iskolai naphoz képest, de ezzel is célunk van. **A csendesnap legyen más, mint a többi hétköznapi az iskolában!** Miután a diákoknak véget érnek a programjai, minden jelenlévő vendéget és segítő kollegát meghív az iskola egy közös, záró ebédre. Fontos, hogy ők is lássák, egy nagy egésznek voltak a részesei, közös szolgálatban voltak jelen. Ugyanakkor rögtön kapok visszajelzést arra nézve, hogy hogy működött a csoport, milyen volt az alkalom előadói és segítői részről. Ezen az ebéden keríték arra is sort, hogy személyesen megköszönjem mindenkinek a részvételt. Mivel idén nem volt pályázatunk, így az anyagi kereteink szűkösek voltak, de nagyon fontosnak tartom, hogy ha csak gesztus jelleggel is, de kézzel fogható módon megköszönjük a részvételt, az elvégzett munkát. Érezniük kell a megbecsülést, az elvégzett szolgálat értékét!

A csendesnap a záró ebédrel még nem fejeződött be. Jön a legnehezebb része: **a diákok visszajelzése.** A tavaszi szünetet követő első hittanórákra minden felekezet beviszi azokat a kis visszajelző lapokat, amiket én elkészítetek. Arra kérjük a diákokat, hogy ezek kitöltésével segítsenek a következő évi csendesnap megszervezésében. Itt is a felelősségüket próbáljuk növelni és megtapasztaltatni velük, hogy nem csupán külső szemlélői a csendesnapnak, hanem aktív részesei már az előkészítésnek, szervezésnek is. Sok éves tapasztalatom, hogy a többség érti, miről van szó és nagyon értékes, hasznos visszajelzéseket ad. Igyekszem ezt figyelembe is venni a következő évbe, hogy lássák, volt értelme a véleményük, gondolataik megfogalmazásának.

Záró gondolatok

Másodszor írom le ebben a cikkben, hogy csendesnapot szervezni nem könnyű, ha figyelembe vesszük a céljainkat, a körülményeinket és a lehetőségeinket. Rengeteg a kihívás és gyötrődés benne, sok a feladat és utánjárás. Ugyanakkor átélni, hogy a nap folyamán Isten Lelke hogyan és miként munkálkodik a ránk bízott diákok lelkében, mennyire össze tudja fogni és erősíteni az emberi szándékot, hogy áldás van a sok munkán, azt gondolom, hogy feledtet minden nehézséget.

Szabó Elődné Melinda

Tatai Református Gimnázium iskolalelkésze-vallásánára

Kérdés esetén, az alábbi elérhetőségen lehet érdeklődni: szaboelodne.melinda@reformatus.hu

KÉPZÉSÜNKÖN TANULTAK A GYAKORLATBAN

Hajótörés Balatonszárszón avagy Pál hajótörésének története a Győr-Szabadhegyi Református Egyházközség gyülekezeti táborban bibliológ módszerrel

Tavaly karácsony előtt találkoztunk először a bibliológgal az RPI szervezésében egy online kurzuson, Janiné Sándor Kincsőtől hallottunk róla. Kincső olyan lelkesen, szemléletesen mutatta be ezt az új módszert, hogy egyszerre megtetszett nekünk, később a 3 alkalmas módszertannal való ismerkedő képzésen is részt vettünk. Ezt követően már a vasárnapi gyermek-istentiszteleteken is

alkalmaztuk, de az igazi vágyunk az volt, hogy a gyülekezeti táborunkban is kipróbáljuk. Lelkészünk is támogatott minket, így balatonszárszói táborunk csütörtök reggeli áhítatán Pál hajótörésének történetét ezzel az új módszerrel hoztuk közelebb gyülekezetünk tagjaihoz.

Az előkészületekben sokat segített, hogy a bibliológ módszerével való ismerkedő alkalmak egyik csoportfoglalkozásán közösen feldolgoztuk a történetet, de így is sok időbe telt, míg a bibliai szöveget szakaszokra bontottuk és végül 5 jelenetre osztottuk. A szereplők, szerepek meghatározása sem volt könnyű- a kormányos, rab, matróz, százados mellett egy tárgyat- egy zsák búzát is bevontunk-ezek szólaltak meg a résztvevők által. Ezután következett a kérdések megfogalmazása.

A bibliológ lényege, hogy a módszer alkalmazásával interakcióba lép az Ige az emberrel és élő kapcsolat alakul ki. Különböző szerepekbe lépve, onnan válaszolva a résztvevők új jelentéstartalmakat fedezhetnek fel. A 106 fős gyülekezeti táborunkba lehetőség nyílt a bibliai történet közösségekben történő mélyebb megismerésére, egymás gondolatai által történő lelki épülésre. Röviden ismertettük a módszer útmutatásait: a hallgatók egyes szám első személyben, jelen időben válaszoljanak a feltett kérdésekre. Elmondtuk, hogy nincsenek jó és rossz válaszok, mindenki hozzászólása gazdagítja a történetet és természetesen nem kötelező válaszolni, a néma részvétel is ugyanolyan fontos. Aki belép a szerepbe és válaszol, ahhoz odamegyünk és visszhangozzuk, felerősítjük a szavait.

Ráhangolódásként egy kicsit megmozgattuk a gyülekezeti tagokat: hullám jobbról vezényszóra-jobbra dőltek, hullám balról, balra dőltek, szélviharkor-forgni kellett, szélcsendkor pedig egyszerre leülni.

Ezután megpróbáltuk beléptetni az igehallgatókat a történetbe: „Gondolatban eltávolodunk arról a helyről, ahol épp vagyunk, elhagyjuk ezt a termet, Magyarországot is, nemcsak a teret, de az időt is egy kicsit megváltoztatjuk, az órát visszacsavarjuk, kilépünk a jelenből és közel 2000 évet utazunk vissza. Útra kelünk és megérkezünk egy nagy gabonaszállító hajó fedélzetére, a Földközi tengeren. Ősz van már, a tenger viharos, egyre erősödik a

szél, nehezen tudjuk megállapítani merre lehetünk. Kréta szigetét bizonyosan elhagytuk már, sőt már második hete nem láttunk partot”.

Felolvastuk az első jelenetet. (A kérdéseket leírjuk, és az arra adott válaszokból néhányat megosztunk.)

ApCsel 27,9–13

Most te vagy a kormányos a hajón, mit gondoltál akkor, amikor a kedvezőtlen időjárás ellenére parancsot kaptál az indulásra?

- ~ Bolondság elindulni, mind el fogunk veszni.
- ~ Én biztosan nem indulnék el, de parancsot kaptam, menni kell.
- ~ Nagyon félek, ez a döntés az életünkbe fog kerülni.
- ~ Dühös vagyok, ezek nem értenek a hajózáshoz!

ApCsel 27,14–26

Most te vagy ott az egyik rab összekötött kézzel, akit ítéletre szállítanak Rómába, reménytelen helyzetekben mit gondolsz Pál reménykeltő szavairól?

- ~ Nagyon bízom benne, hogy igazat mond.
- ~ Nekem már úgyis mindegy, a halál vár rám.
- ~ Nem tudom miért, de én megbízom ebben az emberben.
- ~ Teljesen bolond ez az ember, hogy hihetnék neki?

ApCsel 27,27–32

Te vagy az egyik fázó, riadt matróz a hajón, aki szökni próbál. Mit érzel, amikor a társaid indulnak leereszteni a mentőcsónakot, szökni próbálnak?

- ~ Jaj, csak én is felférjek a mentőcsónakra!
- ~ Ez az egyetlen esélyem, nem érdekelnek a többiek!
- ~ Biztosan jó döntést hozok?
- ~ Bízunk kell Istenben, hogy segít, nem megyek!
- ~ Ez a biztos halál innen menekülnöm kell!

ApCsel 27, 33–38

Te vagy egy zsák gabona. Milyen érzés volt, hogy téged, mint féltve őrzött drága élelmiszert, aki életet menthetsz, most a tengerbe dobnak?

- ~ Ezt nem hiszem el, még megbánják, hogy ezt teszik velem!
- ~ Én nem ezt érdemlem!
- ~ Sohasem gondoltam volna, hogy ez történik velem, én nélkülözhetetlen vagyok!
- ~ Ha így tudok csak ez emberek segítségére lenni, akkor nem kár értem.

ApCsel 27, 39–44

Te vagy a százados, akinek döntenie kellett. Miért mentetted meg Pált?

- ~ Isten szólt hozzánk Pálon keresztül.
- ~ Bízom ebben az emberben, minden úgy lett, ahogy Ő mondta.
- ~ Majdnem meghaltunk mindnyájan, de mégis megmenekültünk, ez nem lehet véletlen.

Az utolsó jelenet után újra felolvastuk az egész bibliai történetet, majd – ahogy tanultuk – visszavezettük gyülekezetünk tagjait a jelenbe, lezártuk az alkalmat. Ezután korcsoportonként kiscsoportos foglalkozások voltak, ahol lehetőség nyílt megbeszélni ki mit élt át, tapasztalt meg az áhítat alatt.

A visszajelzésekből elmondhatjuk, hogy a módszer kiválóan működött ilyen nagy létszámnál is, többen jelezték, milyen jól bele tudták élni magukat a történetbe, mintha tényleg a hajón lettek volna, mély felismerésekre jutottak, valaki például most értette meg, hogy a hajón a százados megtért, ezért tudott megfelelő döntést hozni.

Mivel a reggeli közös áhítaton vetettük be e történetfeldolgozási módszert, ahol generációs táborunk apraja nagyja közösen hangolódott, nagy öröm és bizonyosság volt hallani és látni, hogy idősebb és egészen fiatal testvérek is

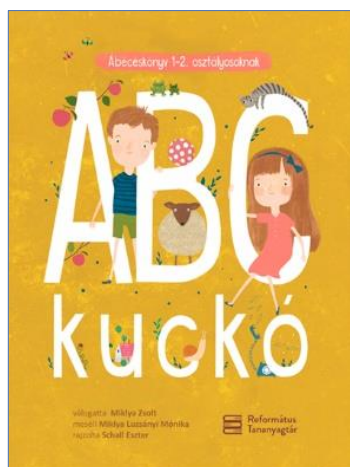
jelentkeztek, hogy érzéseiket szavakba öntsék, mindenkivel megosszák. Mély gyermeki hit, és felnőtt vagy időskori őszinte bizonytalanság megfogalmazására biztatott sokakat e történetfeldolgozás. A csendben velünk utazók részvétele is beszédes volt: figyeltük egymás reakcióit, a másiktól kiváltott érzelmek, szavak, hatással voltak mindannyiunkra.

Nagyon örülünk, hogy megismerkedtünk bibliológgal, úgy érezzük ez a módszer a mai kor emberéhez szól, segít, hogy személyes kapcsolatba kerüljünk Isten Igéjével, alig várjuk, hogy jobban elmélyedjünk benne.

Újhelyi Éva és
Kertészné Györffy Eszter
hittanoktatók

A KÁLVIN KIADÓ AJÁNLATA TANÉVKEZDÉSRE ÉS A TEREMTÉS HETÉRE

ABC KUCKÓ

Ábécéskönyv 1–2. osztályosoknak

Szerkesztette: Miklya Zsolt

A meséket írta: Miklya Luzsányi Mónika

Illusztrálta: Schall Eszter

215×285 mm; 160 oldal; kartonált; 3600 Ft

Az olvasástanulás és hangdifferenciálás időszakában kiegészítő szöveggyűjteményként használható ez a kiadvány, amelyben a magyar ábécé betűi/hangjai ábécérendben sorakoznak. Minden betűhöz tartozik legalább két népi gyerekmondóka és több 20-21. századi gyerekvers, amelyeket egy mesei szál fűz össze. A gyönyörű, játékos, derűs rajzok a betűkkel, szövegekkel „betűkuckókat” alkotnak, ahova bevonják az olvasókat, gyerekeket, felnőtteket egyaránt.

Az ábécéskönyvhöz készült *Játéktár* a refrantar.hu oldalon érhető el.

ISKOLABÖNGÉSZŐ

Rajzolta: Vajda Melinda

A/4; 20 oldal; irkafűzött; 900 Ft

Sok elsős vegyes érzésekkel érkezik az évnnyitóra: keresik a helyüket az új környezetben, bátortalanul vizsgálják az ismeretlen arcokat. Az *Iskolaböngésző* egy család mindennapjain keresztül, képek segítségével mutatja meg, milyen izgalmas hely az iskola, mennyi érdekes dolog van a környezetünkben, amire érdemes figyelni, rácsodálkozni.

A református iskolába készülő vagy éppen annak első napjaival ismerkedő gyerekek számára készült képes kiadványunk a család-iskola-gyülekezet kapcsolódásairól mesél szavak nélkül is szemléletesen.

Papp Zsuzsa – Vajda Melinda

FEJLESZTŐ MUNKAFÜZET AZ ISKOLABÖNGÉSZŐHÖZ

A/4; 72 oldal + matricás melléklet; kartonált; 1500 Ft

Az *Iskolaböngésző* című kötethez készült, játékos feladatokat tartalmazó munkafüzet kiváló fejlesztőpedagógiai eszközként használható nagycsoportos óvodások és első osztályos diákok számára.

Elsősorban az írás, az olvasás és a számolás elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztését segítő játékos feladatok kerültek a munkafüzetbe. Egy-egy feladat több fontos területet is érint, a matematikai és anyanyelvi képességfejlesztés mellett hangsúlyos az idő-, tér-, szín- és formaészlelés, valamint a figyelem és a megfigyelőképesség fejlesztése is. Nem egy feladat átmozgatja a gyerekeket, mások érdekes, internetes tartalmakhoz vezetnek.

A munkafüzetet a benne található matricák, valamint mindkét kiadványt a refrantar.hu oldalon található digitális kiegészítők (kép- és hanganyagok, videók) tehetik még vonzóbbá a kicsik és nevelőik számára.

A *Református Tananyagfejlesztő Csoport* által fejlesztett kiadványok, digitális változataik, valamint a hozzájuk készült pedagógiai felhasználási javaslatok elérhetőek a [Református Tananyagtarban](http://ReformatusTananyagtarban).

<p>Steph Bryant – Lizzie Henderson TEREMTÉS: A VILÁGŰR 200×200 mm; 32 oldal; kartonált; 1200 Ft</p>	<p>Steph Bryant – Lizzie Henderson TEREMTÉS: A FÖLD 200×200 mm; 32 oldal; kartonált; 1200 Ft</p>	<p>Steph Bryant – Lizzie Henderson TEREMTÉS: AZ ÁLLATOK 200×200 mm; 32 oldal; kartonált; 1200 Ft</p>
---	--	--

Rengeteg nyoma van annak, hogyan alkotta Isten a világot. A tudományt segítségül hívva megláthatjuk Isten teremtő és gondviselő munkáját a világegyetem végtelen csodáiban. Fedezzük fel együtt a csillagok, aszteroidák, üstökösök, holdak és bolygók keletkezésének elképesztő, még ma is tartó folyamatát!

A teremtésről szóló sorozat arra szeretné ösztönözni a gyermekeket, hogy a körülöttük lévő világot felfedezve és megismerve minél többet tudjanak meg arról a szerető Istenről, Aki mindezt megteremtette. Korunk meghatározó tudományos elméleteit az eleven elbeszélő stílus és a megkapó illusztrációk hozzák közel a gyermekekhez, érthetően magyarázva el a világegyetem, bolygónk és rajta az élővilág létrejöttét, hogy a legkisebbek is ámulva csodálkozzanak rá Isten kreativitására, szeretetére és hatalmára.

A *Teremtés* könyvek a hit és a természettudományok kapcsolatát a gyermekek számára átfogóbb és összetettebb módon bemutató *Hiszem és tudom – Fedezd fel a világ titkait!* weboldal kiegészítőjeként jelentek meg.

A Református Tananyagfejlesztő Csoport hiszemestudom.refntantar.hu aloldala abban kíván segítséget nyújtani a szülőknek, nevelőknek, keresztyén pedagógusoknak, hitoktatóknak, a cambridge-i székhelyű Faraday Tudományos és Vallási Intézettel (*Faraday Institute for Science and Religion*) együttműködve, hogy a tudományos ismereteket Istentől fakadó tényként tudják a válaszokat kereső gyermekek elé tárni. A honlapon a Faraday Kids elnevezésű program által leírt, gyermeknyelvre fogalmazott anyagokat lehet megtalálni magyar nyelven, amelyeket 4 nagy kategóriába rendeztünk és kiegészítettük saját elképzelésekkel, tevékenységekkel, segédletekkel, grafikai és vizuális elemekkel. A természettudományos érdeklődés kielégítését a magyarázatok mellett segítik az úgynevezett *tevékenységoldalak* is, ahol olyan gyakorlatokat, alkalmazásokat, kísérleteket és játékokat ajánlunk, amelyek a gyermek egyéni felfedezését szolgálják, ugyanakkor a pedagógiai folyamatokba beépítve csoportos formában is megvalósíthatóak.

A fent bemutatott kötetek megrendelhetők: kalvinkiado.hu/konyv/gyerekek-es-fiatalok

kalvinkiado.hu

refntantar.hu

hiszemestudom.refntantar.hu

A PARAKLETOS KÖNYVESHÁZ AJÁNLATA

Nyúlciipő és saszem - Állati jó kérdések 1.

Beszélgetős társasjáték

Az utóbbi időben egyre népszerűbbek a beszélgetős, önismereti és motivációs kártyák. Hozzánk is több ilyen kérés érkezett, aminek örömmel tettünk eleget. Legújabb társasjátékunk, a Nyúlciipő és saszem az Állati jó kérdések játéksorozat első része, amit családoknak, baráti társaságoknak, hittan csoportoknak egyaránt ajánlunk. Ez a játék ráadásul már 3-4 fővel, de akár nagyobb, 10-15 fős csoporttal is játszható, így nagyon jól alkalmazható a hittanórákon.

A játékban 72 kártyapár van, ahol az összetartozó kártyákon tartalmilag vagy logikailag összefüggő kérdéseket, és egy-egy állat két különböző képét találjuk. A kártyákon levő kérdések az állatok tulajdonságain alapuló szólásokra vagy bibliai utalásokra épülnek. Az egyik kérdés a szólás konkrét jelentésére kérdez, a másik inkább önismereti, elgondolkodtató. A kérdések úgy vannak megfogalmazva, hogy gyerekek, fiatalok és felnőttek is tudnak válaszolni rá, természetesen mindenki az életkorának, élettapasztalatának megfelelően. Ezért akár vegyes életkorú csoportban is jól használható.

A kérdéseket a játéktól függetlenül is alkalmazhatjuk beszélgetés vagy párkereső játék során. Bármilyen más párosító játékot is játszhatunk vele, akár memóriajátékot vagy Fekete Pétert is.

Jellemzők

- 9-99 éves korig
- 1-8 játékos, egyszemélyes és nagy csoportos változat is!
- 6 féle játékszabály
- színes, motiváló képek - vicces állatkarakterek
- általános és bibliaismereti kérdések
- három nehézségi szintű/tematikus kártyapakli
- 144 kártya (24 pár csemege, 24 pár bibliai csemege, 24 pár erős)

Fejlesztési területek: Önismeret • Társismeret • Empátia • Verbális kommunikáció • Bibliaismeret • Figyelem

Kiadó: Parakletos Könyvesház, játékkötlet: Miklya Zsolt, grafika: Ábrahám János, 17×12×3 cm, 7900 Ft

Kapható a keresztyény könyvesboltokban vagy megrendelhető a <https://www.konyves.hu> oldalon.

Szívcollázs – Játékos hittan – 2. osztály

Egy tanévre szóló játék- és feladatgyűjtemény 2. osztályos gyerekcsoportoknak

Ebben az új Katetéka segédkönyvben elsősorban 2. osztályos gyerekcsoportoknak szánt, egy tanévre szóló játék- és feladatgyűjteményt adunk közre a hittanórákhoz, ami a hivatalos hittan-tantervvel összehangoltan alkalmazható. Folytatása, a 3. és 4. osztályos anyag is hamarosan elérhető lesz.

A bőséges játék- és feladatkínálat a hitoktató számára választási lehetőséget kínál, főleg az elmélyítés-alkalmazás szakaszában. Az élményszerű felfedező tanulásra, a sokrétű intelligencia komplex fejlesztésére helyezük a hangsúlyt. Ezen keresztül szeretnénk a gyerekek számára „élhető hitet”, „létre bátorító” üzenetet közvetíteni a bibliai történetek kreatív, probléma- és kérdéscentrikus, kapcsolatokra és kommunikációra építő feldolgozásával. A bibliai témákat ezért élettémák és az egyházi év rendje szerint válogattuk, csoportosítottuk és rendeztük sorba. A munkában figyelembe vettük az evangélikus és református egyház gyülekezeti hittantervét, valamint az iskolai erkölcsstan élettémáit is.

Az alkalmazás feladatai a történet üzeneteinek elmélyítését, alaposabb megértését és feldolgozását, életszerűvé tételét szolgálják, a sokrétű intelligencia területei szerint. Bővebb a választék, mint ami egy hittanóra belefér, így a gyakorló pedagógus tudja eldönteni, hogy a csoportjának mire van szüksége. Ha figyelünk a gyerekek képességeire és szükségleteire, akkor tudunk igazán sikeres, az üzenetet célba juttató órákat, foglalkozásokat tartani.

A bő választék ahhoz is segítséget ad, hogy egy-egy témát kiemelten, más pedagógiai helyzetben is fel tudjunk dolgozni, mint amit a hittanóra szűk kerete biztosít. Így egy-egy csendesnap, kreatív műhelyfoglalkozás, gyermekistentiszteleti alkalom vagy tábori foglalkozás is kikerekedhet az ötletek nyomán.

A „pluszos” feladatok életkori kitekintőt nyújtanak, ezeket érettebb, idősebb gyerekekkel lehet igazán jól feldolgozni. Ám a csoportok és személyek között is nagy eltérések lehetnek érettség szempontjából, így ezek a feladatok további lehetőséget adnak a differenciálásra, csoportmunkára, illetve több életkori csoporttal való szimultán feldolgozásra.

Kiadó: Parakletos Könyvesház, Írta: Miklya Zsolt, Grafika: Bódi Kati, ISBN 978-615-5772-36-8, A-031292, 2023, 21×29 cm, 152 oldal, spirálos, fekete-fehér képekkel, 6490 Ft

Kapható a keresztyény könyvesboltokban vagy megrendelhető a <https://www.konyves.hu/> oldalon.

RENDEZVÉNYEK, KÉPZÉSEK, TÁJÉKOZTATÓ ALKALMAK

Az Oktatási Szolgálat felkérésére 2023. szeptemberétől havi egy alkalommal [hittanoktatói fórumot](#) tartunk, amelyre lehet jelentkezni.

Első alkalom szeptember 11.

Egyházmegyei képzéseink

Hajdúvidéki Református Egyházmegye katechetikai képzése

Helyszín: Püspökladány, Kálvin tér 2. (Gyülekezeti terem)

Időpont: szeptember 9. 9:00

Téma: **Fegyelmezés a hittanórán**

Jelentkezés: abramaniko@gmail.com

Tiszántúli Református Egyházkerület katechetikai képzése

Helyszín: Debrecen

Időpont: szeptember 13.

Téma: **Fegyelmezés lehetőségei a hittanórán**

Délpesti Református Egyházmegye katechetikai képzése

Módszertani megújulás: történetmondás lehetősége

Helyszín: Szolnoki Református Egyházközség (5000 Szolnok, Tiszaparti sétány. 1)

Időpont: 2023. Szeptember 16. / 10- 16 óráig

Jelentkezés: [ITT](#)

Bihari Református Egyházmegye katechetikai képzése

Helyszín: Berettyóújfalu

Időpont: október 4.

Téma: **A megragadó bibliai történetmondás**

Szupervíziós hivatásgondozás hittanoktatóknak

Szeptember 19-től induló csoport.

3000 Ft/alkalom Össz. a résztvevői létszámtól és alkalmak számától függően:

18.000 – 24.000 Ft

Jelentkezési link [ITT](#) található.

Módszertani ötlettár 5.

Verbális történetmondás

szeptember 21.

5×45 perc

képzési díj: 6000 Ft

képzés helyszíne: Budapest, RPI székhely

előadó: Zimányi Noémi

Jelentkezési link [ITT](#) található.

Lélek-jelenlét 6.

Hogyan dicsérjük jól? A motiváló dicséret lehetőségei az órán

szeptember 21. 17:00-19:00

online kerül megszervezésre

Részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

előadó: Rác Vera

Jelentkezési link [ITT](#) található.

Digitális eszköztárak bemutatása

Online, Zoom

szeptember 29. 13:00-17:00

előadó: Csóri-Czinkos Gergő

Jelentkezési link [ITT](#) található.

Középiskolai megújulás 4.

Készüljünk a református hittan érettségire!

október 5. 15:00-17:00

képzés helye: online, ZOOM

Részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

előadó: Szilasi Viktória

Jelentkezési link [ITT](#) található.

ISKOLALELKÉSZEK ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJA**2023. október 13. Budapest, Ráday Ház****Programtervezet**

2023 a Magyarországi Református Egyházban a lelkipásztori hivatás éve. Ennek részeként, külön konferencián szeretnénk az iskolalelkészek (intézményi lelkészek) kérdéseivel, lehetőségeivel foglalkozni. A konferencián való részvétel ingyenes, szükség esetén az RKK szállást biztosít október 13-a éjszakára a résztvevőknek, ill. a másnapi katechetikai konferencián maradni szándékozóknak.

Szeretettel várunk mindenkit!

Kreditérték: hittanoktatóknak és vallástanároknak 6 kredit, lelkipásztoroknak 4 kredit ajánlott, amennyiben részt vesz a teljes programon.

Konferencián való részvétel ingyenes.

13.30–14.00	Regisztráció, megérkezés	
14.00–14.45	Balog Zoltán, MRE, Püspök	Nyitó áhítat Merre tovább? Gondolatok az iskolalelkészségről
14.45–15.15	Gér András, Dr. Szászi Andrea	Az iskolalelkészek aktuális kérdéskörei – a 2023. májusi kérdőíves felmérés tapasztalatai
15.15–15.30	Szünet	
15.30–17.30	Szekció A. Vincze Árpád	Az iskolalelkész lelki egészsége
	Szekció B. Dr. Szabó Elődné	A hitélet és a lelki egészség fejlesztésének lehetőségei az egyházi iskolákban – gyakorlati ötletek
	Szekció C. Ablonczy Áron	Az evangélium átadásának módjai a fiatalok felé. Segédanyagok, interjúk, példák, inspirációk
	Szekció D. Szilágyi Tamás	Jó gyakorlatok A gyülekezeti integráció lehetőségei
17.30–17.45	Szünet	
17.45–19.00	Gér András, Dr. Szászi Andrea	Iskolalelkészi fórum az aktuális kérdésekről
19.00–20.00	Közös vacsora és beszélgetés az MRE Zsinat Lelkészi Elnökével és az OSZ Főigazgatójával	

[Jelentkezem](#)

ORSZÁGOS KATECHETIKAI KONFERENCIA**„... neki megfelelő módon...” Péld 22,6****2023. október 14., Budapest, Ráday Ház**

Célközönség: hittanoktatók, lelkipásztorok, egyházmegyei/egyházkerületi katechetikai előadók, egyházmegyei területi ügyintézők

Kreditérték: hittanoktatóknak és vallásánároknak 8 kredit, lelkipásztoroknak 6 kredit

Konferencia tervezett részvételi díja: június 15-ig történő jelentkezés esetén: 3000 Ft/fő, június 15. után: 5000 Ft/fő

Programtervezet:

Időpont	Előadó	Téma
9.00–9.30	regisztráció	
9.30–9.40	Dr. Szontagh Pál, RPI, igazgató	Konferencia megnyitása és köszöntések
9.40–10.00	Somogyi Péter, Dunamelléki Református Egyházkerület – lelkeszi főjegyző	Áhítat
10.00–10.30	Dr. Szászi Andrea, RPI, katechetikai igazgatóhelyettes	Aktualitások az MRE katechézisében
10.30–10.50	Bruckner László OSZ, főigazgató	A hittanoktatói előmeneteli rendszer bevezetésének aktualitásai
10.50–11.10	szünet	
11.10–11.45	Dr. Siba Balázs	Jellemformálás a hittanórán? - Az értékek, hősök és rítusok szerepe a felnőtté válás útján
11.45–12.20	Dr. Szabóné László Lilla	„...követik, mert ismerik a hangját" (Jn 10,4) A hittanoktató növekedése a hitben / a hittanoktató spirituális növekedése
12.20–13.20	ebédszünet	
13.20–14.50	„A” időszáv	A szekciós táblázatból két lehetőség választható az egymást követő időpontokra. Minden szekciónál létszámkorlát van és egy fő egy alkalommal vehet részt rajtuk a konferencia során.
14.50–15.00	szünet	
15.00–16.30	„B” időszáv	
16.30–16.45	szünet	
16.45–17.15		Szekcióbeszámolók, konferencia zárása

JELENTKEZEM

Amennyiben felületeinkkel kapcsolatban kérdése merül fel, vagy elakadása van, nem megfelelő működést tapasztal, keresse munkatársunkat!

László-Király Gizella
Telefonszám: 06301555968
laszlo.kiraly.gizella@reformatus.hu

A gombokra kattintva elérheti felületeinket.

KAPCSOLAT

Amennyiben észrevételeiket, véleményüket, akár írásaikat szeretnék velünk megosztani, akkor keressenek minket elérhetőségeinken!

Dr. Szászi Andrea
katechetikai szakértő,
igazgatóhelyettes
+3630/961-8674

szaszi.andrea@reformatus.hu

Református
Pedagógiai
Intézet
<http://refpedi.hu>

Kompán Julianna
katechetikai ügyintéző
+3630/961-8672
kompan.julianna@reformatus.hu